

Na podlagi petega odstavka 17. člena Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (Uradni list RS, št. 23/05 – prečiščeno besedilo) izdaja minister za okolje in prostor

P R A V I L N I K

o načrtu ukrepov za primer nesreče pri delu z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu

1. člen

Ta pravilnik ureja podrobnejšo vsebino in obseg načrta ukrepov za primer nesreče pri delu z gensko spremenjenimi organizmi (v nadaljnjem besedilu: GSO) v zaprtih sistemih, metodologijo za njegovo pripravo, preverjanje in dopolnjevanje ter način in obseg obveščanja in opozarjanja v primeru nesreče, v skladu z Direktivo Sveta 90/219/EGS z dne 23. aprila 1990 o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih (UL L št. 117 z dne 8. 5. 1990, str. 1, z vsemi spremembami), pa tudi sodelovanje z drugimi državami članicami ter pristojnim organom Evropske unije v zvezi z nesrečo pri delu z GSO v zaprtem sistemu.

Nesreča iz prejšnjega odstavka je vsak izreden dogodek ali vrsta dogodkov, kadar pri delu z GSO v zaprtem sistemu pride do nepredvidenega sproščanja GSO v okolje, ki lahko pomeni takojšnjo ali kasnejšo nevarnost za okolje ali zdravje ljudi. Nesreča pri delu z GSO (v nadaljnjem besedilu: nesreča) je okoljska nesreča po predpisih o varstvu okolja.

2. člen

Načrt ukrepov za primer nesreče pri delu z GSO v zaprtih sistemih (v nadaljnjem besedilu: načrt ukrepov) je razčlenjena zamisel za obvladovanje nesreče in omejitev ali preprečitev njenih posledic za okolje in zdravje ljudi.

V načrtu ukrepov mora biti jasno razviden potek aktivnosti in ukrepanja ob nesreči ter določene naloge osebja zaprtega sistema, opredeljeni pa morajo biti tudi ukrepi, ki jih v primeru nesreče za zavarovanje okolja in zdravja ljudi zagotovijo drugi pristojni organi, službe in organizacije, ki jih je treba vključiti v načrtovano ukrepanje.

Pri izdelavi načrta je treba upoštevati izkušnje, pridobljene v preteklosti pri podobnih nesrečah, zlasti pri izbiri načrtovanih ukrepov in aktivnosti za odpravo ogroženosti in omejitev ali preprečitev posledic nesreče, pa tudi zadnje stanje varnostne tehnike in načela dobre laboratorijske ter proizvodne prakse.

3. člen

Načrt ukrepov mora temeljiti na oceni tveganja, ki jo prijavitelj izdelava za nameravano delo z GSO v zaprtem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja ravnanje z GSO, pri čemer je treba upoštevati zlasti elemente ocene, povezane z:

- varnostnim razredom dela z GSO v zaprtem sistemu in lastnostmi GSO, ki lahko povzročijo možne škodljive učinke na okolje in zdravje ljudi,
- značilnostmi zaprtega sistema in dela z GSO, ki lahko vplivajo na raven tveganja,
- značilnostmi okolja izven zaprtega sistema, ki bi lahko bilo izpostavljeno vplivom nenamernega sproščanja GSO,
- možnimi takojšnjimi ali kasnejšimi škodljivimi učinki na okolje in zdravje ljudi ter
- verjetnostjo, da se škodljivi učinki za okolje in zdravje ljudi pojavijo.

4. člen

Podrobnejšo vsebino načrta ukrepov, ki jo določa ta pravilnik, je treba upoštevati pri izdelavi vsakega načrta ne glede na varnostni razred, v katerega se delo z GSO v zaprtem sistemu uvršča.

Če se v zaprtem sistemu opravljajo dela z GSO, uvrščena v različne varnostne razrede, je treba pri izdelavi načrta ukrepov upoštevati ravni tveganja, povezane z vsemi varnostnimi razredi.

5. člen

V načrtu ukrepov se v okviru ocene ogroženosti okolja in zdravja ljudi ter možnih posledic v primeru nesreče opredelijo zlasti:

- značilnosti zaprtega sistema, dejavnosti in postopkov, ki so pomembni v primeru nesreče, vključno s podatki o shranjevanju GSO,
- GSO, ki bi se v primeru nesreče lahko sprostili iz zaprtega sistema, in njihove škodljive lastnosti ter varnostni razred dela z GSO v zaprtem sistemu,
- zadrževalni ukrepi, ki so najpomembnejši za preprečevanje nesreče,
- možni dogodki v zaprtem sistemu in drugi vzroki, ki lahko povzročijo nesrečo,
- možne vrste in obseg nesreče,
- značilnosti okolice zaprtega sistema, ki lahko vplivajo na vrsto in obseg posledic nesreče, in glavne značilnosti okolja v okolici zaprtega sistema,
- možni načini in poti nepredvidenega sproščanja GSO iz zaprtega sistema in njihovega širjenja v okolju, ter
- možni škodljivi učinki in takojšnje ali kasnejše posledice nesreče za okolje in zdravje ljudi.

Pri opredelitvi ogroženosti in vplivov na okolje v primeru nesreče je treba upoštevati vse dele okolja in biotsko raznovrstnost.

6. člen

V okviru ocene ogroženosti iz prejšnjega člena se opredeli tudi območje, na katerem bi v primeru nesreče lahko prišlo do vplivov nepredvidenega sproščanja GSO iz zaprtega sistema in za katerega je treba načrtovati ukrepe za preprečitev, omejitve ali odpravo posledic nesreče.

7. člen

V načrtu ukrepov se določijo organizacijski in tehnični ukrepi, ki jih mora v primeru nesreče zagotoviti prijavitelj, zlasti v zvezi s:

- prepoznavanjem dogodkov v zaprtem sistemu in drugih situacij, ki lahko povzročijo nesrečo, in njihovo čimprejšnjo odpravo, da se omeji obseg nesreče,
- spremljanjem poteka nesreče in odkrivanje prisotnosti GSO izven zaprtega sistema,
- ugotavljanjem in spremljanjem vplivov nesreče izven zaprtega sistema in njenih posledic,
- načinom aktiviranja načrta ukrepov v primeru nesreče ter vodenjem in usklajevanjem ukrepov, ki jih zagotavlja prijavitelj,
- obveščanjem odgovornih oseb in zaposlenih v zaprtem sistemu o nesreči ter zmanjšanjem tveganja za zaposlene in druge osebe, ki sodelujejo pri odpravi ogroženosti in posledic nesreče, in

- potrebnimi sredstvi in opremo za izvedbo ukrepov, vključno s podatki o lokaciji razpoložljivih sredstev in opreme.

8. člen

V načrtu ukrepov se opredelijo tudi vsi potrebni organizacijski in tehnični ukrepi, ki jih glede na možne škodljive vplive v primeru nesreče na območju iz 6. člena tega pravilnika zagotovijo drugi pristojni organi, službe in organizacije, zlasti v zvezi z:

- ugotavljanjem in spremljanjem vplivov nesreče zunaj zaprtega sistema in njenih posledic in
- ukrepi za varovanje zdravja ljudi in živali, zagotavljanje zdrave hrane, varstvo okolja, ohranjanje narave in drugimi ukrepi, potrebnimi za preprečevanje in zmanjšanje takojšnjih in kasnejših posledic nesreče.

9. člen

V načrtu ukrepov je treba določiti osebe, ki so pri prijavitelju pooblaščen in zadolžene za:

- aktiviranje načrta ukrepov v primeru nesreče,
- vodenje in usklajevanje ukrepov v zaprtem sistemu v primeru nesreče,
- opozarjanje in dajanje navodil v zvezi z zmanjšanjem tveganja znotraj zaprtega sistema,
- obveščanje in sodelovanje s pristojnimi organi, službami in organizacijami, ki v skladu z načrtom ukrepov sodelujejo pri odpravi ogroženosti in posledic nesreče, in
- izvedbo posameznih tehničnih in drugih organizacijskih ukrepov, ki jih zagotavlja prijavitelj.

V načrtu se opredelijo tudi službe in organizacije, ki jih mora prijavitelj v primeru nesreče vključiti v izvajanje svojih ukrepov, če je to potrebno.

10. člen

V zvezi z obveščanjem pristojnih organov, služb in organizacij se v načrtu ukrepov določijo:

- organi, službe in organizacije, ki jih je treba v primeru nesreče obvestiti, kdaj in na kakšen način,
- oseba pri prijavitelju, ki je pristojna za pripravo obvestila in njegovo posredovanje organom, službam in organizacijam iz prejšnje alineje,
- vsebina obvestila o nesreči, ki se posreduje posameznim organom, službam in organizacijam, in
- način izmenjave informacij s pristojnimi organi, službami in organizacijami v času trajanja ogroženosti in izvajanja ukrepov.

11. člen

V zvezi z obveščanjem in opozarjanjem prebivalstva se v načrtu ukrepov opredelijo:

- podatki, namenjeni obveščanju in opozarjanju, ki jih prijavitelj ob nesreči posreduje ministrstvu, pristojnemu za varstvo okolja (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), da to v skladu s tem pravilnikom z njimi seznanijo prebivalstvo, kdaj in na kakšen način,
- oseba, ki je pri prijavitelju pristojna za pripravo podatkov iz prejšnje alineje in njihovo posredovanje ministrstvu, in

- način in pogostost poročanja ministrstvu o trenutnih razmerah in ukrepih v času izvajanja načrta ukrepov.

Podatki iz prve alineje prejšnjega odstavka se nanašajo zlasti na:

- vrsto, kraj in čas nesreče v zaprtem sistemu,
- obseg prizadetega območja, kjer so možni vplivi nesreče,
- možne škodljive učinke za okolje in zdravje ljudi ter možne posledice nesreče in
- zaščitne ali samozaščitne ukrepe prebivalcev, če so potrebni.

12. člen

Navodila in druge podrobnejše informacije o aktivnostih za izvajanje načrta ukrepov se določijo v prilogah k načrtu. Načrt ukrepov mora imeti vsaj naslednje priloge:

- seznam oseb, služb in organizacij, vključenih v izvajanje organizacijskih in tehničnih ukrepov prijavitelja, z vsemi potrebnimi podatki za njihovo hitro obveščanje in informiranje,
- zbirko javnih podatkov, potrebnih za izvajanje načrta ukrepov, in podatkov o službah in organizacijah, ki v primeru nesreče lahko nudijo dodatne potrebne informacije,
- program usposabljanja, urjenja in vaj osebja za primer nesreče ter preverjanja usposobljenosti,
- navodila za ravnanje zaposlenih v primeru nesreče v zvezi z zmanjšanjem tveganja za njihovo zdravje in vzajemno pomoč ob nesreči,
- načrt prostorov zaprtega sistema z označenimi evakuacijskimi potmi in lokacijo razpoložljivih naprav, opreme in sredstev za ukrepanje v primeru nesreče ter
- vzorec obvestila iz 10. člena tega pravilnika in obrazec za posredovanje podatkov iz 11. člena tega pravilnika.

13. člen

Prijavitelj mora pri pripravi načrta ukrepov sodelovati z organi lokalnih skupnosti na območju iz 6. člena tega pravilnika, ki so v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, pristojni za izdelavo ocene ogroženosti in načrta zaščite in reševanja za območje svoje lokalne skupnosti.

Prijavitelj mora organe iz prejšnjega odstavka seznaniti z vsebino načrta ukrepov in predlagati organizacijske in tehnične ukrepe, ki jih je poleg prijaviteljevih ukrepov treba načrtovati za primer nesreče in izvesti izven zaprtega sistema na območju iz prejšnjega odstavka.

14. člen

Prijavitelj se mora pred dokončno potrditvijo načrta ukrepov o udeležbi pri izvajanju ukrepov v primeru nesreče dogovoriti z vsemi službami in organizacijami, za katere je v načrtu ukrepov predvidel, da sodelujejo pri njegovih aktivnostih za odpravo ogroženosti in zmanjšanje posledic nesreče.

15. člen

Preden prijavitelj v skladu z zakonom, ki ureja ravnanje z GSO, z načrtom ukrepov seznaniti ministrstvo, ga mora potrditi odgovorna oseba prijavitelja.

16. člen

Prijavitelj mora v načrtu ukrepov določiti skrbnika načrta, ki je dolžan skrbeti za preverjanje ustreznosti načrta v času trajanja dela z GSO v zaprtem sistemu in njegovo dopolnjevanje, kadar je to potrebno oziroma najmanj enkrat na dve leti, v skladu z zakonom, ki ureja ravnanje z GSO.

Pri preverjanju ustreznosti načrta ukrepov je treba pregledati zlasti tiste dele načrta, ki se nanašajo na oceno ogroženosti, določitev organizacijskih in tehničnih ukrepov ter določitev subjektov, vključenih v ukrepanje ob nesreči v zaprtem sistemu.

Načrt ukrepov je treba spremeniti ali dopolniti zlasti, če:

- so na razpolago nove informacije o delu z GSO v zaprtem sistemu, ki lahko pomembno vplivajo na raven tveganja,
- je prišlo do sprememb v postopkih, opremljenosti zaprtega sistema, varnostnega razreda dela z GSO ali drugih sprememb, ki vplivajo na oceno ogroženosti,
- so na razpolago nova spoznanja o možnih ali potrebnih ukrepih v primeru nesreče ali
- je treba določiti nove ali druge subjekte za izvajanje posameznih ukrepov.

V prilogah načrta ukrepov je treba zagotoviti vzdrževanje in ažuriranje zlasti vseh tistih podatkov in informacij, ki morajo biti v primeru nesreče na razpolago za neposredno in takojšnjo uporabo.

17. člen

Prijavitelj mora nemudoma oziroma najkasneje šest ur potem, ko je ugotovil, da je prišlo do nesreče, obvestiti ministrstvo, župana lokalne skupnosti, na območju katere je zaprti sistem, in regijski center za obveščanje.

Obveščanje drugih pristojnih organov, služb in organizacij o nesreči poteka v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

18. člen

Prijavitelj mora župane lokalnih skupnosti na območju nesreče iz 6. člena tega pravilnika obveščati o trenutnih razmerah in poteku aktivnosti ves čas izvajanja ukrepov za odpravo ogroženosti in zmanjšanje posledic.

Redna poročila o trenutnih razmerah in izvajanju ukrepov v času trajanja potrebnih aktivnosti prijavitelj posreduje tudi ministrstvu.

19. člen

Obveščanje prebivalcev na prizadetem območju in posredovanje informacij o nesreči, njenih vplivih in samozaščitnih in zaščitnih ukrepih, če so potrebni, preko javnih medijev zagotavlja ministrstvo v sodelovanju z župani iz prvega odstavka prejšnjega člena na podlagi prijaviteljevega obvestila o nesreči in njegovih rednih poročil.

20. člen

Če pristojni organ druge države članice Evropske unije, katere območje bi lahko prizadeli vplivi možne nesreče v posameznem zaprtem sistemu na območju Republike

Slovenije, zahteva, da se mu zagotovijo informacije o načrtovanih ukrepih za primer nesreče, mu ministrstvo posreduje povzetek načrta ukrepov za ta zaprti sistem.

Povzetek načrta ukrepov iz prejšnjega odstavka pripravi prijavitelj.

V primeru nesreče v posameznem zaprtem sistemu se mora ministrstvo o izvedbi načrta ukrepov posvetovati tudi s pristojnimi organi države članice Evropske unije, katere območje bi lahko vplivi možne nesreče prizadeli.

21. člen

Ministrstvo poročilo o nesreči, ki ga pripravi v skladu z zakonom, ki ureja ravnanje z GSO, posreduje tudi pristojnemu organu Evropske unije, potem, ko ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

22. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-01-121/2005
Ljubljana, dne 11. julija 2005.
EVA 2002-2511-0169

Minister
za okolje in prostor
Janez Podobnik l. r.